

РЕШЕНИЕ

№ 1

гр. Айтос, 06.01.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – АЙТОС, II СЪСТАВ, в публично заседание на шести декември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Мария Дж. Богданова

при участието на секретаря Яна Анг. Петкова
като разглежда докладваното от Мария Дж. Богданова Гражданско дело № 20212110101143 по описа за 2021 година

Производството по делото е образувано по искова молба на Е. И. Х., ЕГН *****, с адрес: ***, с посочен съдебен адрес: ** – чрез адв.М. И. **против** З. Х. М., ЕГН *****, с посочен адрес за призоваване: ***.

С исковата молба се моли за отмяна на основание чл. 227, ал. 1, б.,в“ от Закона за задълженията и договорите (ЗЗД) на извършено дарение, обективизирано в Нотариален акт № 108, том III, дело № 1063/17.10.1995 г. на Л. Р. - съдия при Районен съд-Айтос, с който ищцата Е. И. Х., ЕГН *****, с адрес: *** **е дарила** на дъщеря си - ответницата З. Х. М., ЕГН *****, с адрес: ***, своите ½ (една втора) идеални части от следния недвижим имот: ДВОРНО МЯСТО, находящо се в ***, което село няма регулационен и кадастрален план, с площ на имота от 1000 (хиляда) кв.м., при граници: от двете страни улици, от изток - К. и от север - Н., като подарената част отговаря на 500 (петстотин) кв.м. При условията на евентуалност, се моли на основание чл. 29, ал.1 от ЗЗД да бъде прогласено унищожаването на Договор за дарение, обективизиран в гореописания Нотариален акт № 108, том III, дело № 1063/17.10.1995г. на Л. Р. - съдия при Районен съд-Айтос, поради умишлено въвеждане в заблуждение на дарителката от страна на надарената, че се сключва Договор за издръжка и гледане.

Към исковата молба се представят писмени доказателствата: Копие от Удостоверение за наследници № 87/16.04.2021 г. на Община Р.; Копие от Нотариален акт (констативен) № 149/17.10.1995 г., том III, дело № 1062/1995 г. на Л.Р. - съдия при Айтоски районен съд; Копие от Нотариален акт за дарение № 108/17.10.1995 г., том III, дело № 1063/1995 г. на Л. Р. - съдия при Айтоски районен съд; Нотариална покана рег. № 2990, том

2, № 31 на помощник-нотариус А.А. към Нотариус А.Н. рег. № 426 на НК; Копие от Разпореждане № 09976/12.10.1990 г. на Дирекция „Пенсионно осигуряване“ - Б.; Копие от Разпореждане № *****/01.04.2009 г. на НОИ – Б.; рецептурна книжка; амбулаторни листи.

Претендира се заплащане на направените по делото разноски. В съдебно заседание ищцата Е. И. Х. лично (чрез преводач от турски език) и чрез процесуалния си представител адв.М. И. поддържа претенциите си. Ангажира писмени и гласни доказателства.

В срока и по реда на чл.131 и сл. от ГПК ответникът З. Х. М., чрез пълномощника си адв.А. Д. от САК, представя отговор с препис за ищцата. Със същият излага подробно становище по исковата претенция, като в обобщение, макар да признава допустимостта на исковата претенция по чл.227, ал.1, б.„В“ от ЗЗД, моли производството по делото да бъде прекратено. Като последица счита, че ищцата следва да бъде осъдена да заплати на ответницата направените деловодни разноски, тъй като към момента на подаване на исковата молба и вписването на същата в СВ-Айтос, отв.З. Х. М. не е била собственик на 1/2 идеална част от имота, дарен ѝ от ищцата и е била в невъзможност да заплаща издръжка, поради нетрудоспособност от 80 %. По повод вторият иск, счита същият за процесуално недопустим, с оглед предхождащият го иск за отмяна на дарение. В условията на евентуалност и в случай, че не се възприеме това възражение, ответницата моли, да бъде постановено решение по същество на спора, с което да се отхвърлят изцяло предявените искове, като неоснователни, незаконосъобразни, взаимно противоречащи и изключващи се. С отговора се представят писмени доказателства: Нотариален акт №№ 35, том 4, рег.№ 5581, дело № 516/2021г. на нотариус № 324 - Айтос и 34, том 4, рег.№ 5580, дело № 515/2021 г. на същия нотариус; Експертно решение № 3159/164/07.10.2019г. на УМБАЛ-Б. АД; Епикриза изх.№1148/03.04.2013г, СБР-Б., Епикриза от НО, МБАЛ-А., Епикриза от СБДПЛРПФЗ „Св.П Българска“ ЕООД - В., 28.03.2014г., Епикриза от СБАЛ по кардиология-гр. Я. от 02.03.2014г. Заявяват се доказателствени искания – за предоставяне на възможност да се представят доказателства за получаваното от ответницата обезщетение - пенсия във връзка с трудоустрояването ѝ за 2021г. до настоящия момент, както и да бъде задължена ищцата да предостави доказателства за получаваната от нея пенсия към настоящия момент.

В съдебно заседание ответницата чрез пълномощник адв.А. Д. поддържа становището за отхвърляне на ищцовата претенция като претендира заплащане на съдебно-деловодни разноски за адв. възнаграждение. Ангажира гласни доказателства.

Конституируваният в качеството на трето лице – помагач на ответника А. М. О., ЕГН *****, с адрес: гр.Б., ***, (купувач на процесния имот, съгласно Нотариален акт №35, том 4, рег.№ 5581, дело № 516/2021г. на нотариус № 324 – Айтос), чрез пълномощник

адв.Р.С. оспорва иска и моли за отхвърлянето му от съда, както и за присъждане на деловодните разноски.

От събраните по делото гласни и писмени доказателства, преценени поотделно и в тяхната съвкупност, съдът приема за установено от фактическа и правна страна следното :

Ищцата обосновава претенцията си, като твърди, че на 17.10.1995 г. дарила на дъщеря си З. М. следния свой собствен недвижим имот, съставляващ $\frac{1}{2}$ (една втора) идеални части от ДВОРНО МЯСТО, находящо се в ***, което село няма регулационен и кадастрален план, с площ на имота от 1000 (хиляда) кв.м., при граници: от двете страни улици, от изток - К. и от север - Н.

В потвърждение на изложеното и в частност за извършеното дарствено разпореждане е представено с исковата молба копие от Нотариален акт за дарение на недвижим имот № 108, том III, дело № 1063/17.10.1995 г. на Л. Р. - съдия при Районен съд-Айтос.

Освен това ищцата сочи, че въпреки липсата на особени финансови възможности все някак успявала да посреща собствените си нужди – за разходи от битов характер, лекарства и храна. Впоследствие обаче, след 2000 година здравословното ѝ състояние се влошило и тя все по-често имала нужда от финансова и физическа помощ. Ответницата първоначално, макар и с неохота се грижела за възрастната си майка, но постепенно изцяло се дезинтересирала от нея. Ето защо през 2021г. чрез нотариус А.Н. ищцата изпратила Нотариална покана на дъщеря си - ответницата З. М., с която я молила за помощ в размер на ежемесечна издръжка от 500,00 (петстотин) лева, поради финансово затруднение и невъзможност да се справя сама, при влошеното си здравословно състояние, напреднала възраст и ниски месечните доходи.

Липсата на писмен отговор, при твърдение, че ответницата в телефонен разговор категорично отказала на майка си да предостави търсената от нея помощ, мотивирало ищцата да заведе процесния иск за отмяна на извършеното дарение с Нотариален акт № 108, том III, дело № 1063/17.10.1995 г. на Л. Р. - съдия при Районен съд-Айтос, като наред с това в исковата молба се излагат твърдения, че изначално ищцата била подвеждана (въведена в заблуждение), че е прехвърлила имота си срещу задължение за издръжка и гледане, а не както се оказало – че го е дарила на една от дъщерите си - отв.З. М.. В допълнение се твърди, че ищцата била неграмотна, през целия си живот не владеела български език нито писмено, нито говоримо.

Ответницата З.М. изразява становище за неоснователност на предявения иск. Счита, че не е налице нито една от кумулативно предвидените от закона предпоставки за отмяна на дарението, а именно: - да е налице трайна нужда от издръжка на дарителя; - валидно отправено искане от дарителя, както и отказ на надарения да дава издръжка и то

при възможност за предоставянето ѝ.

Оспорва се и обстоятелството, че ответницата редовно е поканена да заплаща на ищцата по 500 (петстотин) лева месечна издръжка, като в този смисъл се въвежда възражението, че изпратената нотариална покана е подписана не лично от ищцата, а от Ф. Х. М., която действала след упълномощаване, при участие в качеството на преводач на А. С. (дъщеря на ищцата), извършено с пълномощно № 38/27.07.2021г., заверено от Кмета на с.С. – М. Х. Х.. Същият, разпитан в качеството на свидетел потвърждава изложеното като заявява: „ ...Правил съм пълномощно веднъж на Ф. и А. от майка им... за това , че и двете дъщери искат място от двора и да предприемат някакви действия.“. Навеждат се доводи, че извършеното упълномощаване не е надлежно (по арг. На чл.575, ал.2 вр. с ал.1 от ГПК), а е в нарушение на чл.584, ал.1, т.3 от ГПК, доколкото преводач е била св.А. С. – дъщеря на ищцата.

Наред с това се твърди, че липсват и другите две предпоставки за уважаване на претенцията по чл.227, ал.1, б.в от ГПК, а именно: че ищцата към момента на отправяне на поканата и завеждане на иска през 2021г., включително и към настоящия момент, не се намирала в трайно материално затруднение. След сключването на договора за дарение, дарителката не била изпаднала в по-тежко финансово и здравословно или друго трайно състояние, обосноваващо нуждата от издръжка и то в претендирания размер.

Ответницата оспорва и наличието на възможност, която да ѝ позволява да заплаща претендираната от ищцата месечна издръжка от 500 лева, поради собственото си здравословно състояние – при призната нетрудоспособност от 80 %, в удостоверени на което представя Експертно решение № 3159/164/07.10.2019г. на УМБАЛ-Б. АД; Епикриза изх.№1148/03.04.2013г, СБР-Б., Епикриза от НО, МБАЛ-А., Епикриза от СБДПЛРПФЗ „Св.П Българска“ ЕООД - В., 28.03.2014г., Епикриза от СБАЛ по кардиология-гр. Я. от 02.03.2014г.

Твърди, че ако заплаща претендираната издръжка ще постави себе си и своето семейство в материално затруднение и в по-лошо положение от това на дарителя. В този смисъл и досежно доходите ѝ е представеното у-ние от ТП на НОИ, съгласно което към 25.12.2021г. пенсията на ответницата З. М. е в размер на 666,62 лева месечно.

По делото по база направените доказателствени искания са разпитани свидетели, както следва: първите двама – А. Х. С. и Ф. Х. М. (дъщери на ищцата и сестри на ответницата) - водени от ищцата, а третия – Б. О. М. – ангажирана от ответницата и без родство със страните.

Свидетелските показания, включително тези на св.М. Х. – кмет на с.С., единодушно сочат, че ищцата – безспорно възрастна жена, макар и пенсионер, е в сравнително добро общо здравословно състояние, обслужва се сама, свободно и самостоятелно се разхожда и пазарува, занимава се със земеделие като обработва зеленчукова градина в двора си. Възрастта ѝ (86 години при завеждане на иска) макар и напреднала в голяма степен, не презюмира старческа немощ, в степен на невъзможност за самостоятелно обслужване. Не се установиха заболявания извън констатираното и в съдебно

заседание смущение на слуха, които да налагат нужда от допълнителни/специални грижи със съществено имуществено изражение, или от медикаменти, извън заплащаните от НЗОК. От представените от ищцовата страна доказателства е видно, че последният лекарски преглед е от 25.02.2019г., за консултация, видно то приложения амбулаторен лист № 315/2019г. а изписаните лекарства се заплащат от НЗОК. Доказателства за специфични нужди и извършени от ищцата разходи за такива не са представени. От Удостоверение изх. № 3042-02-425/17.06.2022г. на НОИ, ТП - Б., съпоставено с ангажираните свидетелски показания се установява, че пенсията на ищцата (ведно с др.добавки) е в размер 420,00 лв. месечно, считано от м.октомври 2021г. Не се сочат данни дали, доходът на ищцата е възприет за достатъчен за самоиздръжка на едно лице в съответния регион, поради което Емина Х. да попада сред кръга лица, на които се полага целево подпомагане от Община Р. на някое нормативно основание.

При пълно кореспондиране в показанията на разпитаните свидетели с представено у-ние за дохода за ответницата – пенсия към 25.12.2021г. в размер на 666,62лв. се опроверга твърдението в исковата молба, че последната разполага с финансова възможност да заплаща търсената издръжка без затруднение и за изпълни своя морален дълг към родител в напреднала възраст. Нещо повече, дори св.Ф. С., заявява по повод състоянието на сестра си : „З. няма пари никакви.“, а досежно възможността за помощ към ищцата всички разпитани свидетели са категорични, че до смъртта на съпруга на ответницата пред 2009год., семейството им е било добре финансово и се е грижило за ищцата.

Основателно е направеното от ответната страна възражение, че като правнорелевантен следва да се отчете факта, че дарителката и към момента еднолично се ползва от дарения имот, представляващ дворно място с къща, което предоставя възможност за обработване на зеленчуковата градина и добив плодове и зеленчуци. В този смисъл свидетелите също са единодушни, че и към момента, макар в напреднала възраст ищцата продължава да работи в двора – полива, сее, копае, добива зеленчуци.

Въз основа на така установената фактическа обстановка, съдът прави следните правни изводи:

Съдът е сезиран с иск по чл. 227, ал.1, т. „в“ от ЗЗД – за отмяна на договор за дарение поради отказ на дарения да даде на дарителя издръжка, от която той се нуждае. Фактическият състав на това основание изисква наличието на три групи обстоятелства – изпадане на дарителя в трайна нужда, отправено искане до надареното лице и отказ на последното да даде исканата издръжка.

В закона липсва легална дефиниция на понятието „трайна нужда“ като правна категория, но съдебната теория и критериите на практиката приемат, че „трайната нужда“ е налице, когато дарителят не е в състояние сам да се издържа от притежаваните от него средства и имущества. Преценката дали дарителят е изпаднал в трайна нужда от издръжка се прави въз основа на конкретно установени по делото факти за здравословното и материално му състояние, като се отчитат всичките му доходи (от заплати, пенсия, добавки, други възнаграждения, аренди, наеми и пр.). В настоящия случай по делото не се установява ищцата да има конкретни нужди, които да не успява да задоволи с получаваните от нея доходи от пенсия. Както самата твърди, всеки месец купува лекарства, храна, заплаща ток и

вода, при доход от пенсия, съгласно представеното у-ние на ТП на НОИ от 420 лв. месечно към датата на завеждане на иска. Логично е да се приеме, че посочените суми не изчерпват всички разходите на ищцата, например за допълнителни лекарства, за транспорт, храна, данъци, отопление и пр., за които би могло да се приеме че доходите не са недостатъчни. По тази причина и съобразявайки актуални данни от НСИ (така например прага на бедност преди завеждане на иска, през 2018 г. е определен на 321 лв., колкото приблизително е и средната за страната пенсия към онзи момент) би могло да се приеме, че ищцата действително има нужда от допълнителни доходи, за да задоволява основните си жизнени потребности. Месечен доход в посочения размер съдът приема, че може да покрие отчасти нуждите на ищцата, която няма разходи за наем, няма образователни и социални потребности, каквито имат по-младите хора, за издръжката на които по данни на НСИ в различните периоди при инфлационните процеси през последните години, приема са необходими над 1 500 лв. месечно за домакинство. Напр. към четвъртото тримесечие на 2021г. по данни на НСИ средномесечната издръжка на домакинство от едно лице е в размер на 1 874,46лв., т.е. и двете страни в производството – ищца и ответница, както и голяма част от пенсионерите в страната живеят със значително по-скромни доходи, под този предвиден минимум. Също така по делото не се установява ищцата да е в по-тежко здравословно състояние (извън проблемите със слуха) и съответно с по-големи нужди от характерните за човек на нейната напреднала възраст.

По делото безспорно се установява, че дъщерите на ищцата (Ф. М. и А. С.) и сестри на ответницата, ежемесечно подпомагат майка си, включително и финансово, като закупуват лекарства, храна и пр. Св.М. също твърди, че периодично подпомагала ищцата в грижите за отглеждане на зеленчуци в градината, за закупуване на медикаменти и при необходимост от транспонтиране за медицински прегледи. Поначало съдебната практика приема, че обстоятелството, че други лица са се отзовавали и са удовлетворявали нуждата на дарителя (чрез предоставянето на грижи или средства за храна, облекло, лекарства и др.), няма отношение към проявената непризнателност от надарения.

По изложените съображения, настоящият съдебен състав приема, че в настоящото производство ищцата не е доказала първата предпоставка за уважаване на иска – да е изпаднала в трайна нужда от издръжка.

Независимо от това, дори и да не бъдат споделени гореизложените изводи на настоящия съдебен състав и да се приеме, че ищцата предвид напреднала си възраст има нужда от издръжка, то категорично в настоящото производство не е установена другата кумулативно необходима предпоставка за уважаване на предявения иск – да е налице проява на непризнателност, когато дареният не предостави поисканата от дарителя издръжка. Отмяната на извършено дарение е изключителна мярка, която се допуска от закона само ако непризнателността е приела драстична форма. С приемане на ТР № 1/2013 г. на ОСГК на ВКС е разрешен въпросът, че при иск за отмяна на дарение на основание чл.227, ал. 1, б. “в” 33Д не е налице проява на непризнателност, когато дареният не предостави поисканата от дарителя издръжка, от която той трайно се нуждае, ако поради липса на достатъчно

средства, с даването на издръжка на дарителя, дареният би поставил себе си и лицата, които е длъжен да издържа по закон, в по-лошо положение от това на дарителя. В конкретния случай се установи, че ответницата не разполага с имущество на значителна стойност, нито с доходи извън пенсия от 666,62 лева.

С оглед възрастта и семейното положение на ответницата – на 63 години, вдовица и пенсионерка, както и при актуалните икономическите особености в страната, не се установи тя да разполага с доходи, надхвърлящи тези за задоволяване на собствените й потребности, което налага извода, че ако ответницата заплаща претендираната издръжка от 500 лв. би поставила себе си в по-лошо положение от дарителя си (с месечен доход от 166 лева). Доказателства за по-високи доходи от пенсията в размер на 666,62 лв. на ответницата не са представени, за да се обоснове различен извод относно възможността й да плаща търсената от ищцата издръжка.

За пълнота на изложеното следва да се отбележи, че анализът на всички доказателства по делото дават основание да се приеме, че мотивът на ищцата за отмяна на процесното дарение не е непризнателността на ответницата, изразяваща се в недаване на средства за издръжка, а желание да ревизира изразената си преди над 25 години (през 1995 г.) воля да дари процесния имот на дъщеря си З. М., предвид обтегнатите през последната година отношения. В този смисъл е направеното лично изявление на ищцата пред съда, в която се заявява, че не желае никаква помощ от З., нито чрез грижи, нито чрез парична издръжка, а си иска имота. На този извод сочат и свидетелските показания, според които ищцата не допуска в дома си отв.З. М. и дори не желае да я вижда.

По изложените съображения, предявеният иск по чл.227, ал.1, б.“в“ от ГПК следва да бъде отхвърлен като неоснователен и недоказан.

Макар в исковата молба да се моли на основание чл. 29, ал.1 от ЗЗД да бъде прогласено унищожаването на процесния Договор за дарение, обективиран в гореописания Нотариален акт № 108, том III, дело № 1063/17.10.1995г. на Л. Р. - съдия при Районен съд-Айтос, поради умишлено въвеждане в заблуждение на дарителката от страна на надарената, че се сключва Договор за издръжка и гледане, съдът намира, че заявяване на тази претенция в условията на евентуалност, при отхвърляне на главния иск по чл.227, ал.1, б.“в“ ГПК е недопустимо, като в този смисъл не се е произнесъл с нарочен акт, че приема за разглеждане така предявената претенция.

За изчерпателност следва да се отбележи, че не се установи и нищожност на Нотариален акт за дарение № 108, том III, дело № 1063/17.10.1995г. на Л. Р. - съдия при Районен съд-Айтос, доколкото същият видно от приложеното копие е надлежно подписан от страните по договора, а в удостоверение на този факт е и положения от съответното длъжностно лице - районния съдия при РС-Айтос, подпис. В конкретния случай заключението на съдебно-лингвистичната експертиза макар и категорично, че ищцата не владее писмено и говоримо български език, следва да бъде съобразено единствено към актуалното към момента състояние – към дата на обследването 12.11.2022год. Видно от

изявлението на ВЛ Р.К. категоричност досежно степента на езиково владение за минало време не може да се даде, особено досежно отдалеченост на времевия период на изповядване на сделката, отпреди над 25 години, включително и на база напредналата възраст на обследваното лице Е. И. Х. - 88 години. Ето защо и експертът е поставил констатациите си досежно разбирането от страна на ищцата на съдържанието на нот. акт под условие. В опровержение на тази условна констатация на вещото лице са показанията на св.Б. М. – бивш дългогодишен служител в Кметство – с.С., според която преди години ищцата е разбирала бълг. език. Дълги години е работила в ДЗС – Е., където общувала с българи, лично боравила с документи на бълг.език, разпознавала е името си и е полагала подпис в документи (напр. ведомости). Нещо повече – в показанията си същата свидетелка твърди, че е присъствала лично при съставяне на констативния нотариален акт през м. октомври 1995г. и непосредствено след това (същия ден) – при извършване на процесното дарение, като пред нея, в присъствие на адвокат и на районния съдия от РС - Айтос ищцата заявила, че знае български език, документите били прочетени и съответно подписани.

При този изход на делото и на осн. чл.78, ал.3 ГПК претенциите на ответника и на третото лице – помагач, за заплащане на деловодни разноски за адв. възнаграждение се явява основателни до размерите, посочени в приложените договори за правна помощ – съответно в размер на 800,00 лв. за отв.З. М. и 360,00 лв. за третото лице А. О..

Водим от изложените съображения, Айтоският районен съд

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявеният от Е. И. Х., ЕГН *****, с адрес: ***, с посочен съдебен адрес: ** – чрез адв.М. И. **против** З. Х. М., ЕГН *****, с посочен адрес за призоваване: ***, иск за отмяна на основание чл. 227, ал. 1, б. „в“ от Закона за задълженията и договорите на дарението, обективизирано в Нотариален акт № 108, том III, дело № 1063/17.10.1995 г. на Л. Р. - съдия при Районен съд-Айтос, с който Е. И. Х., ЕГН *****, с адрес: *** е дарила на дъщеря си З. Х. М., ЕГН *****, с адрес: гр.Б., ***, своите ½ (една втора) идеални части от следния недвижим имот: Дворно място, находящо се в ***, което село няма регулационен и кадастрален план, с площ на имота от 1000 (хиляда) кв.м., при граници: от двете страни улици, от изток - К. и от север - Н., като подарената част отговаря на 500 (петстотин) кв.м. като НЕОСНОВАТЕЛЕН и НЕДОКАЗАН.

ОСЪЖДА ищцата Е. И. Х., ЕГН ***** да заплати на ответницата З. Х. М., ЕГН ***** съдебно-деловодни разноски в размер на 800,00 (осемстотин) лева.

ОСЪЖДА ищцата Е. И. Х., ЕГН ***** да заплати на третото лице –

помагач А. М. О., ЕГН ***** съдебно-деловодни разноси в размер на 360,00 (триста и шестдесет) лева.

Решението постановено при участие в производството на А. М. О., ЕГН ***** , с адрес: гр.Б., ***, в качеството на трето лице – помагач на ответника.

Решението подлежи на въззивно обжалване пред Б.кия окръжен съд в 2-седмичен срок от съобщаването и връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Айтос: _____